

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник відділу освіти

Яворівської райдержадміністрації

М. Дорош

29.08.2015

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Івано-Франківської ЗОШ І-ІІІ ступенів

імені Івана Франка

Яворівської районної ради Львівської області

на 2015-2016 н.р.

ПОГОДЖЕНО

на засіданні ради Івано – Франківської ЗОШ І – ІІІ ступенів імені Івана Франка Яворівської районної ради Львівської області

Протокол від 29.08.2015 № 1

Голова ради _____ Н. Вовк

ПОГОДЖЕНО

на засіданні педагогічної ради Івано – Франківської ЗОШ І–ІІІ ступенів імені Івана Франка Яворівської районної ради Львівської області

Протокол від 29.08.2015 № 5

Голова педагогічної ради,

Директор _____ М.Ліскевич – Карпа

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робочий навчальний план школи складено з метою якісної підготовки та подання на затвердження проектів робочих навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів району на 2015-2016 навчальний рік, створення безпечних і нешкідливих умов навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів, на виконання ст. 15, 16, 22, 33 Закону України «Про загальну середню освіту», Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», листа Міністерства освіти і науки України від 22.05.2015 № 1/9-253 «Про структуру 2015-2016 навчального року та навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів», урахуваючи вимоги Державного стандарту початкової загальної освіти, Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та з метою забезпечення на місцях необхідних умов для виконання в повному обсязі інваріантної та варіативної складових змісту загальної середньої освіти

- для 1-4-х класів – за Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОН молодь спорту України від 10.06.2011 № 572 додаток 1;
- для 5-7-х класів – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня затвердженими наказом МОН молодь спорту України від 03.04.2012 № 409, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 № 664 додаток 1 та наказом МОН від 07.08.2015 №855;
- для 8-9-х класів – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженими наказом МОН України від 23.02.2004 № 132, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 05.02.2009 № 66 додаток 1 та наказом МОН від 07.08.2015 №855;
- для 10-11-х класів - за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 № 834 зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 № 657 додатки 8,9,10;
- для 8-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням окремих предметів – за Типовими навчальними планами, затвердженими наказом МОН молодь спорт України від 23.05.2012 р. № 616;

Години навчальних предметів інваріантної та варіативної складових робочого навчального плану, що позначені дробовим числом (0,5; 1,5; 2,5; 3,5), викладатимуться впродовж навчального року: ціла частина – щотижнево, дробова (0,5 години) – по 1 годині через тиждень.

Години фізичної культури в 1-11-х класах не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів (накази Міністерства освіти і науки України від 29.11.2005 №682, від 05.02.2009 №66, від 27.08.2010 № 834 та від 10.06.2011 № 572). Відповідно до листа МОН України від 11.06.2014 №1/9-303 частина навчального навантаження з фізичної культури в 5а,б,в класах (1год. на тиждень) використовується на вивчення навчального предмету хореографії, що забезпечує рухову активність учнів.

Математика у 7а, 7б, 7в класах I – семестр – 3год. алгебра, 1год. геометрія; II семестр - 2 год. алгебра, 2год. геометрія

Мова навчання – українська.

Режим роботи Івано – Франківської ЗОШ I – III ступенів імені Івана Франка - п'ятиденний навчальний тиждень, одна зміна.

Клас	1а	1б	1в	2а	2б	2в	3а	3б	4а	4б	4в
Кількість учнів	30	30	30	30	24	21	28	29	30	22	12

Клас	5а	5б	5в	6а	6б	6в	7а	7б	7в	8а	8б	8в	9а	9б	9в
Кількість учнів	28	16	25	27	15	24	26	18	17	22	17	21	25	20	21

Клас	10а	10б	11
Кількість учнів	16	16	25

II. ПОРЯДОК ВИВЧЕННЯ ОКРЕМИХ ПРЕДМЕТІВ.

Інваріантна частина робочого навчального плану представлена у повному обсязі, враховуючи вимоги додержання Державного стандарту загальної середньої освіти.

З метою реалізації мовної стратегії національної доктрини розвитку освіти України особлива увага приділяється вивченню учнями української мови як державної, оволодінню англійської мови, обов'язкове вивчення якої запроваджено з 1 класу.

Варіативна складова робочого навчального плану

Зміст варіативної складової робочого навчального плану визначено з урахуванням особливості регіону, освітніх запитів учнів та їх батьків, за наявності відповідної навчально – матеріальної бази, програмно-методичного та кадрового забезпечення.

Варіативна частина робочого навчального плану використана для поглиблення змісту окремих предметів інваріантної частини і викладання курсів за вибором, факультативних занять. Години варіативної складової розподілені таким чином:

Українська мова – важлива складова загального змісту початкової освіти, оскільки мова є не тільки окремим навчальним предметом, а й виступає основним засобом опанування всіх інших дисциплін, з метою розвитку дитячої особистості засобами читацької діяльності, формування читацької компетентності молодших школярів, виконання програми в повному обсязі та для формування ставлення дитини до навколишньої дійсності, розвитку творчої уяви, формування повноцінного сприймання, розуміння, відтворення художнього, науково – пізнавального текстів шляхом засвоєння відповідних навчальних і читацьких умінь у 1 – 4-х класах з читання введено з варіативної складової 1 годину на тиждень.

З метою сприяння формуванню в учнів розуміння необхідності забезпечити сталий розвиток себе, своєї родини, громади, країни та всього людства через зміну власної поведінки та способу життя, сталих, екологічно доцільних звичок і способу повсякденного життя в 1а, 1б, 1в класах впроваджено курс за вибором «Моя щаслива планета» по 1 годині на тиждень за підручником Пометун О. І. Моя щаслива планета.

Згідно наказу Департаменту освіти і науки Львівської обласної Державної адміністрації від 20.06.2014 року № 08-01/196 «Про вивчення Основ християнської етики» у 2-4х (1 година на тиждень), введено курс за вибором «Основи християнської етики» з метою формування у дітей та молоді високоморальних якостей, патріотичної та громадянської свідомості, ціннісних орієнтирів, які ведуть людину шляхом пізнання Істини, Добра, Краси.

Курс «Основи християнської етики» є дисципліною християнсько-світоглядного, культурного та освітньо-виховного спрямування, який вибудовується як фундамент буттєвих цінностей сучасної людини. Він не є вченням віри, не включає релігійних обрядів, не ставить за мету залучення до певної конфесії. Викладання предмету передбачає виховання в учні поваги до свободи совісті, релігійних та світоглядних переконань інших людей; здатності до співжиття в полі культурному та полі конфесійному українському суспільстві.

Особливості організації навчального процесу

В 5а,б,в ; 6а, бб, бв; 7а,б,в класах з метою опанування рідної мови на більш якісному рівні за рахунок варіативної складової кількість годин на вивчення української мови збільшено на 0,5 годин (лист Міністерства освіти і науки України від 10.08.10 №1/9-538); в 9б класі(поглибленого вивчення української мови) на 2 години, в 10а класі (технологічний профіль)– на 1 годину.

В 6а,б,в класах з метою опанування англійської мови на більш якісному рівні за рахунок варіативної складової кількість годин на вивчення англійської мови збільшено на 1 годину.

У 9б класі на поглиблене вивчення української мови за рахунок варіативної складової кількість годин збільшено на 2 години; на вивчення української літератури збільшено на 1 годину.

Враховуючи освітні запити учнів, з метою створення умов для до профільної підготовки учнів, свідомого вибору ними профілю навчання у старшій школі укомплектовано класи з поглибленим вивченням історії України (9а клас) та української мови (9б клас).

У 9а класі на поглиблене вивчення історії України за рахунок варіативної складової кількість годин збільшено на 1,5годин; на вивчення всесвітньої історії збільшено на 1 годину.

У 9б класі на поглиблене вивчення української мови за рахунок варіативної складової кількість годин збільшено на 2 години; на вивчення української літератури збільшено на 1 годину.

У 8а,б,в та 9а,б,в класах за бажанням учнів та проханням батьків, з урахуванням необхідності отриманих знань з географії при здачі ЗНО та вступі у вищі навчальні заклади за рахунок варіативної складової на 0,5 годин збільшено вивчення географії.

У 10а,б класах з метою формування головних компонентів основ інформаційної культури, практичних умінь та навичок, вивчення художньої культури збільшено на 0,5годин на тиждень.

У 10а,б, 11 класах на вивчення предмету Захисту Вітчизни кількість годин збільшено на 1 годину, з метою запровадження даного курсу є підготовка молоді до захисту життя і здоров'я, забезпечення власної безпеки і безпеки інших людей у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу, підготовка молоді до служби у Збройних Силах України, формування в учнів почуття патріотизму, мотивації до збереження свого здоров'я та фізичного розвитку, свідомого ставлення до особистої та громадянської безпеки, розвиток рухових здібностей та морально-вольових якостей.

Профільне навчання покликане допомагати школі запровадити диференціацію, тобто позбавитися необхідності вчити всіх однаково, враховуючи індивідуальні особливості учнів, створити умови для самоствердження та самореалізації кожної особистості. Профільне навчання передбачає об'єднання учнів у відносно однорідні та стабільні групи за метою та розвитком, в яких навчання відбувається за програмами і підручниками, що різняться за змістом, обсягами викладу матеріалу, вимогами до знань, умінь та дій школярів.

У 10а класі (технологічний напрям, технологічний профіль), 10б клас (філологічний напрям, української філології профіль). У 11а класі (суспільно-гуманітарний напрям напрям, історичний профіль).

З метою поглиблення знань учнів з дисциплін, які є профільними або базовими чи суміжними до профільних, для розбудови індивідуальної освітньої траєкторії учнів основної та старшої школи сплановано викладання наступних **факультативних курсів**:

1.Факультативного курсу з української мови у 5б, (по1год.), 6в (1год.) класах, з української літератури 5б, (1 год.), 5в (1 год.), 7б(1 год.).

2.Факультативного курсу з зарубіжної літератури в 8б,(1год.), 8в (1год.), 10б (1 год.) класах для зміцнення загально філологічної та літературознавчої підготовки школярів, озброєння їх фаховою термінологією та методикою здійснення літературознавчого дослідження, з метою професійно зорієнтувати школярів для чітких уявлень про майбутній фах, у закладенні основ найголовніших фахових навичок та спрямовувати їх до самостійної роботи (науково-дослідницька діяльність, опрацювання додаткової літератури, підготовка проектів, участь у різнорівневих змаганнях тощо).

2.Факультативного курсу з англійської мови у 5в, 6а,б,в (по1 год.) класах, 10а,б (по1 год.), 11кл. (1 год.), для поглиблення знань з англійської мови, удосконалення навички з граматики, аудіювання, лексики, вивчення фонетики, сприянню творчого розвитку особистості, зацікавленню учнів у вивченні ділової розмовної англійської мови, з метою здійснення в майбутньому подорожі до країни, а також у вивченні культури цієї країни; для активізації та розвитку інтелектуальних здібностей шляхом широкого застосування ситуації реального мовленнєвого спілкування;

3.Факультативного курсу з біології у 7а (1год.), 9в (1 год.) класах,з метою поглиблення знань учнів з даного предмету.

4.Факультативного курсу з екології у 10а, (1 год.) класі – для ознайомлення учнів з різноманітними професіями, орієнтації на вивчення біології та екології.

5.Факультативного курсу з російської мови в 8а класі(1год.), який має на меті подання основ знань з російської мови, які допоможуть забезпечити достатньо високий рівень мовного спілкування і правильного письма, необхідний для індивідуальної та соціальної діяльності, а також для розуміння діалогу російської та української культур.

6.Факультативного курсу з креслення в 7в,8а,б,в (по1 год.) класах – «Основи графічної грамоти» - для формування у учнів технічних здібностей і ставлення до креслення, як до одного з головних і необхідних засобів спілкування людей у їхній практичній діяльності.

7.Факультативного курсу з математики в 11 класі (1год.), – «Методи розв'язування рівнянь, нерівностей, їх систем», автор Н.П.Щекань. Рекомендовано МОН України. Лист МОН України №1/11-2511 від 20.06 2003р.

8. Факультативного курсу «Уроки сталого розвитку» у 9а (1 год.) класі за підручником О. І. Пометун, О. В. Онопрієнко, А. Д. Цимбалару. - К.: Видавничий дід «Освіта», 2011. - 144 с., для учнів 8-9 класів - Київ, 2006. Автори-укладачі: Пометун О.І., Панченков А.О.

9. Факультативного курсу в 10а класі –« СНІД». Метою курсу є підвищення рівня індивідуальної захищеності молоді від ВІЛ- інфікування, а також формування толерантного ставлення до людей, які живуть з ВІЛ.

10. Факультативного курсу Основ християнської етики в 5а,б,в,6б,9б (по 1 год.) класах. Метою факультативного курсу "Основи християнської етики" є формування в учнів християнських моральних чеснот. У процесі досягнення мети передбачається реалізація таких завдань: ознайомлення учнів із основами християнської моралі як фундаменту загальнолюдських цінностей; ознайомлення учнів із християнськими моральними цінностями: істини, благочестя, добра, любові, краси, гідності, обов'язку, совісті, честі; формування свідомої та відповідальної особистості учня на основі християнських духовних, моральних та культурних цінностей; створення належних морально-етичних умов для самопізнання й самореалізації.

11. Пропонований навчальний факультативний курс «**Уроки для сталого розвитку**», розроблений завдяки успішній співпраці української громадської організації «Вчителі за демократію та партнерство» та акредитованій при ООН міжнародній організації «Глобальний план дій», реалізує регіональну стратегію освіти в інтересах стійкого розвитку на засадах одного з напрямів гуманістичної педагогіки – педагогіки «empowerment» (надання людині мотивації й натхнення до дії). «Уроки для сталого розвитку» дозволяє учням визначати зв'язок тем, що розглядаються, з концепцією стійкого розвитку, з їхніми власними уявленнями щодо майбутнього і вибором особистого стилю життя. Кожна тема розкривається на матеріалі як інших країн, так і місцевому, опрацьовуються учнями індивідуально на практиці (виконання вдома спеціальних дослідницьких завдань та проєктів), обов'язково обговорюються в малій групі та всім класом. Робота над темами пов'язана з прийняттям кожним учнем самостійного рішення щодо власного способу життя. Сталий розвиток і досвід діяльності, отриманий учнями, є важливим елементом підготовки до життя в сучасному інформаційному, полікультурному, демократичному суспільстві, так як головними складовими елементами методики викладання навчального курсу. Метою даного курсу є – сприяння формування в учнів розуміння необхідності забезпечити стійкий розвиток себе, своєї родини, громади, країни та всього людства через зміну власної поведінки та способу життя. Завданнями курсу є створення умов для: засвоєння учнями знань про стійкий розвиток та шляхи його досягнення для свідомого вибору способу власного життя; усвідомлення ними необхідності збереження глобальної рівноваги та причетності кожного до проблем навколишнього середовища; формування в учнів моделей поведінки, що відповідають потребам стійкого розвитку; розвиток в учнів ставлення до проблем стійкого розвитку як до особистісно важливих, пов'язаних із власною системою цінностей, а також здатності і бажання діяти у цьому напрямі. Курс має сприяти розвитку в учнів ключових компетентностей: умінь міркувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, спостерігати, критично мислити. Навчальний курс стосується способу життя учня у сфері повсякденного використання ресурсів (енергії, води, здоров'я, рослин, стосунків з іншими людьми, покупок та відходів). Тому його головною особливістю є взаємозв'язок між уроком і життям учня та його родини.

На індивідуально – групові заняття з варіативної складової відведено на предмети: українську мову в 5а,6б,7а,б,в (по1 год.), англійську мову в 5а, 6а класах (по1 год.) , біологію в 6в, 8а,б,в,10б класах (по1 год.), інформатику в 6а (1 год.) класі, зарубіжну літературу в 10б класі (1 год.), що дозволяє подолати труднощі, які виникли при самостійному опрацюванні матеріалу; ці години будуть корисними як для учнів, які успішно навчаються, так і для учнів, які мають глибокі прогалини в знаннях з того чи іншого предмету, але мають намір поглибити і розширити їх.

Беручи до уваги, що курси за вибором – обов'язковий атрибут до профільної підготовки і профільного навчання, один з найважливіших засобів побудови індивідуальних навчальних програм, оскільки курси пов'язані з вибором школярами змісту навчання залежно від інтересів, здібностей, життєвих планів, з варіативної складової виділено години на освоєння учнями курсів за вибором. **Курси за вибором** викладаються за державними програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України.

1. «**Гіди - перекладачі (англійська мова)**» у 9а,б класах (по1год.), 10б клас (1год.), оскільки даний курс є необхідною складовою частиною вивчення англійської мови, дає можливість учням розширити тематичний словник функціональної лексики, необхідний під час ділового спілкування, листування і,

особливо, під час встановлення ділових стосунків із закордонними партнерами, вдосконалити навички двостороннього перекладу, вміння використовувати різноманітні засоби читання для подальшої роботи з інформацією, навички аудіювання, реферування та анотування тексту.

Обраний курс сприяє розвитку монологічного мовлення з використанням функціональної лексики ділового спілкування та непідготовленого діалогічного мовлення з використанням функціональної лексики та засвоєних граматичних конструкцій, навичок аудіювання англomовного тексту, іншомовним особливостям ділового етикету, культурологічному аспекту. Автори Н.М. Нікішина, Т.В. Вочканова.

2. **«Практикум з правопису української мови»** у 8б класі (1год.), 9а,в класах (по1 год.), який має на меті закріплення й розширення, узагальнення й систематизацію правописних знань учнів з основних розділів української мови, вироблення практичних умінь і навичок удосконалення власного і чужого усного і писемного мовлення. Таким чином, він сприяє підготовці грамотної особистості, яка на належному рівні вміє практично користуватися українським правописом у найрізноманітніших життєвих ситуаціях, що є основою розвитку комунікативної компетенції особистості школяра. С.Омельчук, М.Чаловська; Для учнів 8-9 класів. (Українська мова й література. Програми факультативних та спеціальних курсів: 7-11 класи. – К.: Ред.журн. «Дивослово», 2007. Вип..1 / Відп. за вип.. В.Л.Федоренко. – 252с.)

3. **«Орфографічний практикум»** у 10а,б класах (по1год.), 11 класі (1 год.) має на меті закріплення й розширення, узагальнення й систематизацію правописних знань учнів з основних розділів української мови, вироблення практичних умінь і навичок удосконалення власного і чужого усного і писемного мовлення. Таким чином, він сприяє підготовці грамотної особистості, яка на належному рівні буде практично користуватися українським правописом у різноманітних життєвих ситуаціях, що є основою розвитку комунікативної компетенції особистості школяра. Кочергіна Л. Програмикурсів за вибором і факультативів з української мови. 8 – 11 класи/ за заг. ред. К.В. Таранік – Ткачук.-К: Грамота , 2011р.

4. **«Основи підприємницької діяльності»** у 10а класі (1год.) передбачає вивчення теорії та практики підприємництва як провідної форми господарювання за умов соціально орієнтованої ринкової економіки; покликаний сприяти вихованню громадянина, здатного здійснювати самостійний вибір і приймати економічно обґрунтовані рішення в різноманітних життєвих ситуаціях; формуванню базового рівня економічної грамотності, необхідного для орієнтації та соціальної адаптації учнів до змін, що відбуваються в українському суспільстві; стимулюванню бажання стати активним суб'єктом економічних відносин. Програма курсу (автор Варналій З., Сизоненко В.; Збірникпрограм з економіки для загальноосвітніхнавчальнихзакладів. Ч II. – Кам'янець-Подільський:Аксіома, 2008. – 384с.) побудована таким чином, щоб, вивчаючиматеріал, буламожливістьвикористовувати та розглядати як навчальнізавдання, так і конкретніситуації практики підприємницькоїдіяльності.

5. **«Основи християнської етики»** у 8а,в, 9в класах. Курс "Основи християнської етики" є дисципліною християнсько-світоглядного, культурного та освітньо-виховного спрямування, який вибудовується як фундамент буттєвих цінностей сучасної людини. Він не є вченням віри, не включає релігійних обрядів, не ставить за мету залучення до певної конфесії. Викладання предмету передбачає виховання в учнів поваги до свободи совісті, релігійних та світоглядних переконань інших людей; здатності до співжиття в полі культурному та полі конфесійному українському суспільстві.

На гурткову роботу виділено 27 годин, які використані з урахуванням художньо-естетичних та пізнавальних запитів учасників педагогічного процесу, а саме :

- «Школа безпеки»
- «Музичне краєзнавство»
- «Вокальний»
- «Мистецтво живого слова»
- «Мистецтво живого слова» (англійська мова)
- «Еколого – натуралістичний»
- «Весела палітра».

Структура 2015-2016 навчального року

Відповідно до статті 16 Закону України "[Про загальну середню освіту](#)" 2014/2015 навчальний рік розпочинається 1 вересня святом - День знань - і закінчується не пізніше 1 липня.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою: I семестр - з 1 вересня по 30 грудня, II семестр - з 18 січня по 27 травня.

Навчальна практика та навчальні екскурсії не будуть проводитись впродовж навчального року згідно методичних рекомендацій МОН щодо організації навчально-виховного процесу № 1/9-61 від 06 лютого 2008 р.

Впродовж навчального року для учнів проводитимуться канікули:

I СЕМЕСТР (01.09.2015 - 31.12.2015)

01.09 – 23.10.2015 (канікули: 26.10.2015- 30.10.2015)

02.11-30.12.2015 (канікули: 31.12.2015-17.01.2016)

II СЕМЕСТР (18.01. 2016 – 27.05.2016)

18.01.2016-25.03.2016 (канікули: 28.03.2016-01.04.2016; канікули: 28.04, 29.04)

04.04.2016-27.05.2016

Відпрацювання:

За 18.01. – 23.01

За 19.01. – 30.01

Програми факультативів та курсів за вибором

- Програма факультативного курсу 10- 11 класи « Орфографічний практикум», автор: Л.М.Кочергіна, учитель – методист НВК №1 м. Шепетівки Хмельницької області.
- Практикум з правопису української мови. Програма курсу за вибором 8 -9 класи, автор: Омельчук С.А. доцент кафедри мовної освіти Херсонського державного університету, відмінник освіти України, академік Української академії академічних наук, кандидат педагогічних наук.
- Програма факультативного курсу 8 клас « Культура мовлення», автор: В.В.Качуровська, учитель методист Новоселецького НВК Полонського району, Хмельницької області.
- Авторська програма факультативного курсу з англійської мови для учнів 6- 7 класів «Навчання ситуативного спілкування», автори: Алла Несвіт, Галина Ворон, Рита Левіт, Ніна Беленя.
- Програма спец курсу «Гіди - перекладачі» Рекомендовано МОН України Укладачі: Н.М.Нікішина, Т.В.Вочканова, А.В. Чередніченко, Л.І.Іноземцева, А.Є.Мартінова.
- Програма факультативних занять з «Основ підприємницької діяльності» 10 -11 клас, За програмою рекомендовано МОН України: Основи підприємницької діяльності. Програма курсу за вибором загальноосвітніх навчальних закладів. Автори: Варвалій З., Сизоненко В.
- Формування здорового способу життя та профілактика ВІЛ СНІДу. Програма навчального курсу для учнівської молоді старшого підліткового та юнацького віку. Автори: Т.В.Воронцова, В.М.Оржеховська, В.С.Пономаренко.
- Програма факультативного курсу 8 - 9 клас «Уроки сталого розвитку», схвалено МОН України. Лист №141/ 12 –Г-250 від 02.07.2013 Інституту інноваційних технологій і змісту освіти.
- Програма факультативного курсу 10 клас « Основи зеленого дизайну», затвердженого МОН України (наказ МОН України від 28.10.2010 №1021)

- Програма факультативного курсу 7 клас «Біологія». Збірник навчальних програм курсів за вибором та факультативів з біології до профільної підготовки та профільного навчання. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009.-246с. автор Щендрик О.В.
- Програма факультативного курсу 9 клас «Біологія», «Основи психофізіологічних знань і вибір профілю навчання» Автор Сябро С.А.
- Програма факультативного курсу для учнів 8 класу креслення
- Програма факультативного курсу для учнів 7 класу « Основи графічної грамоти».
- Програма факультативного курсу «Зарубіжна література. Англійська література». 8 – 11 класи. За заг. ред. К.В.Таранік – Ткачук, І.П.Дворницької .- Тернопіль: Мандрівець, 2011. Схвалено до використання у ЗОШ комісією зі світової літератури Науково – методичної ради з питань освіти МОН України (лист від 29.06.2010р. №1.4/18 – ГЗ60).
- Програма факультативного курсу «Російська мова». Рекомендовано МОН України. Лист №1/11 – 3967 від 16.09.2003р. Н.А.Пашковська, Г.А.Михайловська, С.А.Распопова. – Київ, «Освіта», 2006.
- Програма факультативного курсу з англійської мови «Культурознавство США». Рекомендовано МОН України (іноземні мови в навчальних закладах, №5, 2010). Укладачі: Н.М.Нікішина, Л.В.Кочетова.

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах										
	1-А	1-Б	1-В	2-А	2-Б	2-В	3-А	3-Б	4-А	4-Б	4-В
Інваріантна складова	Українська мова навчання										
Українська мова	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Читання	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1
Англійська мова	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Математика	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Природознавство	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Я у світі	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Трудове навчання	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Сходінки до інформатики	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1
Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Р а з о м (без фізичної культури)	18+1	18+1	18+1	20+1	20+1	20+1	21+1	21+1	21+1	21+1	21+1
Варіативна складова	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Курси за вибором	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Основи християнської етики	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1
«Моя щаслива планета»	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня	20	20	20	22	22	22	23	23	23	23	23
Всього (без урахування поділу класів на групи)	23	23	23	25	25	25	26	26	26	26	26

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах								
	5-А	5-Б	5-В	6-А	6-Б	6-В	7-А	7-Б	7-В
Інваріантна	Українська мова навчання								
Українська мова	3,5+ 0,5	3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5	2,5+0,5	2,5+0,5	2,5+0,5
Українська література	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Англійська мова	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Зарубіжна література	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Історія України	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Всесвітня Історія	-	-	-	1	1	1	1	1	1
Хімія	-	-	-	-	-	-	1,5	1,5	1,5
Фізика	-	-	-	-	-	-	2	2	2
Математика	4	4	4	4	4	4	-	-	-
Алгебра	-	-	-	-	-	-	2,5	2,5	2,5
Геометрія	-	-	-	-	-	-	1,5	1,5	1,5
Природознавство	2	2	2	-	-	-	-	-	-
Біологія	-	-	-	2	2	2	2	2	2
Географія	-	-	-	2	2	2	2	2	2
Образотворче	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Трудове навчання	2	2	2	2	2	2	1	1	1
Інформатика	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Фізична ку-ра-	2-1	2-1	2-1	3	3	3	3	3	3
Разом	23,5+3 0,5	23,5+3 0,5	23,5+3 0,5	26,5+3 0,5	26,5+3 0,5	26,5+3 0,5	28+3 0,5	28+3 0,5	28+3 0,5
Варіативна складова	3	3	3	3	3	3	2	2	2
Курси за вибором	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Факультативи	3	3	3	3	3	3	2	2	2
Основи християнської етики	1	1	1	-	1	-	-	-	-
Українська мова	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Українська література	-	1	1	-	-	-	-	1	-
Біологія	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Креслення	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Англійська мова	-	-	1	1	1	1	-	-	-
Індивідуальні									
Інформатика	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Біологія	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Англійська мова	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Українська мова	1	-	-	-	1	-	1	1	1
Гранично допустиме	28	28	28	31	31	31	32	32	32
Всього (без урахування)	30	30	30	30+3	30+3	30+3	30,5+3	30,5+3	30,5+3

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах					
	8-А	8-Б	8-В	9-А	9-Б	9-В
Інваріантна складова					Поглиблене вивчення української мови	
	Українська мова навчання					
Українська мова	2	2	2	2	2+2	2
Українська література	2	2	2	2	2+1	2
Іноземна мова(англійська)	3	3	3	2	2	2
Зарубіжна література	2	2	2	2	2	2
Історія України	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Всесвітня Історія	1	1	1	1	1	1
Правознавство (практичний курс)	-	-	-	1	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1	-	-	-
Художня культура	-	-	-	1	1	1
Алгебра	2	2	2	2	2	2
Геометрія	2	2	2	2	2	2
Біологія	2	2	2	3	3	3
Географія	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5
Фізика	2	2	2	2	2	2
Хімія	2	2	2	2	2	2
Трудове навчання	2	2	2	1	1	1
Інформатика	-	-	-	1	1	1
Основи здоров'я	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Фізична культура	3	3	3	3	3	3
Разом	26,5+3 0,5	26,5+3 0,5	26,5+3 0,5	27,5+3 0,5	27,5+3 3,5	27,5+3 0,5
Варіативна складова	4	4	4	3	2	3
Курси за вибором:	1	1	1	2	1	2
Практикум з правопису української мови	-	1	-	1	-	1
Гіди-перекладачі (англ. мова)	-	-	-	1	1	-
Основи Християнської етики	1	-	1	-	-	1
Факультативи:	3	3	3	1	1	1
Зарубіжна література	-	1	1	-	-	-
Креслення	1	1	1	-	-	-
Російська мова	1	-	-	-	-	-
Основи християнської етики	-	-	-	-	1	-
Біологія	-	-	-	-	-	1
Уроки сталого розвитку	-	-	-	1	-	-
Індивідуально – групові						
Біологія	1	1	1	-	-	-
Граничне допустиме навчальне навантаження на одного учня	27	27	27	28	33	28
Всього(без урахування поділу класів на групи)	34	34	34	34	33+3	34

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
	10А	10Б	11
Інваріантна складова	Технологічний профіль (Технологічний напрям)	Української філології профіль (Філологічний напрям)	Історичний профіль (суспільно – гуманітарний напрям)
Українська мова навчання			
Українська мова	1+1	4	2
Українська література	2	4	2
Іноземна мова (англійська)	3	3	3
Зарубіжна література	1	3	2
Історія України	1	1	4
Всесвітня історія	1	1	4
Громадянська освіта: Правознавство	1	1	-
Економіка	-	-	1
Людина і світ	-	-	1
Психологія	-	-	1
Художня культура	0,5+0,5	0,5+0,5	0,5
Математика	3+1	3	3
Астрономія	-	-	0,5
Біологія	1,5	1,5	1,5
Географія	1,5	1,5	-
Фізика	2	2	2
Хімія	1	1	1
Екологія	-	-	0,5
Технології	6	1	1
Інформатика	1	1	1
Захист Вітчизни	1+1	1+1	1+1
Фізична культура	2	2	2
Разом	27,5+2	29,5+2	32+2
	3,5	1,5	1
Варіативна складова	5	5	3
Курси за вибором:	2	2	1
Основи підприємницької діяльності	1	-	-
Орфографічний практикум	1	1	1
Гід перекладач	-	1	-
Факультативи:	3	3	2
Англійська мова	1	1	1
Математика	-	-	1
Екологія	1	-	-
СНІД	1	-	-
Індивідуально – групові заняття:			
Біологія	-	1	-
Зарубіжна література	-	1	-
Граничне допустиме навчальне навантаження на одного учня	33	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	38	38	38

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах										
	1-А	1-Б	1-В	2-А	2-Б	2-В	3-А	3-Б	4-А	4-Б	4-В
Інваріантна складова	Українська мова навчання										
Українська мова	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Читання	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1
Англійська мова	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Математика	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Природознавство	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Я у світі	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Трудове навчання	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Сходінки до інформатики	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1
Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Р а з о м (без фізичної культури)	18+1	18+1	18+1	20+1	20+1	20+1	21+1	21+1	21+1	21+1	21+1
Варіативна складова	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Курси за вибором	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Основи християнської етики	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1
«Моя щаслива планета»	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня	21	21	21	23	23	23	24	24	23	23	23
Всього (без урахування поділу класів на групи)	23	23	23	25	25	25	26	26	26	26	26

Пояснювальна записка

Варіативна частина робочого навчального плану використана для поглиблення змісту окремих предметів інваріантної частини і викладання курсів за вибором, факультативних занять. Години варіативної складової розподілені таким чином:

Читання – важлива складова загального змісту початкової освіти, оскільки є не тільки окремим навчальним предметом, а й виступає основним засобом опанування всіх інших дисциплін. У 1а, 1б, 1в, 2а, 2б, 2в, 3а,3б, 4а, 4б, 4в класах з метою виконання програми в повному обсязі та для формування ставлення дитини до навколишньої дійсності, розвитку творчої уяви, формування повноцінного сприймання, розуміння, відтворення художнього, науково – пізнавального текстів шляхом засвоєння відповідних навчальних і читацьких умінь виділено додатково 1 годину на вивчення читання.

У 2-4 их класах (1 година на тиждень) курс «Основи християнської етики» з метою формування у дітей та молоді високоморальних якостей, патріотичної та громадянської свідомості, ціннісних орієнтирів, які ведуть людину шляхом пізнання Істини, Добра, Краси, вбачається необхідним вивчення предметів духовно-морального спрямування, складовою яких є спеціальний курс "Основи християнської етики".

Курс "Основи християнської етики" є дисципліною християнсько-світоглядного, культурного та освітньо-виховного спрямування, який вибудовується як фундамент буттєвих цінностей сучасної людини. Він не є вченням віри, не включає релігійних обрядів, не ставить за мету залучення до певної конфесії. Викладання предмету передбачає виховання в учнів поваги до свободи совісті, релігійних та світоглядних переконань інших людей; здатності до співжиття в полікультурному та поліконфесійному українському суспільстві.

Курси за вибором викладаються за державними програмами, затвердженими МОН України.

Впровадження в 1а, 1б, 1в класах, курсу за вибором «Моя щаслива планета» по 1 годині на тиждень. Курс **«Уроки для сталого розвитку»**, розроблений завдяки успішній співпраці української громадської організації «Вчителі за демократію та партнерство» та акредитованій при ООН міжнародній організації «Глобальний план дій», реалізує регіональну стратегію освіти в інтересах стійкого розвитку на засадах одного з напрямів гуманістичної педагогіки – педагогіки «empowerment» (надання людині мотивації й натхнення до дії). «Уроки для сталого розвитку» дозволяє учням визначати зв'язок тем, що розглядаються, з концепцією стійкого розвитку, з їхніми власними уявленнями щодо майбутнього і вибором особистого стилю життя. Кожна тема розкривається на матеріалі як інших країн, так і місцевому, опрацьовуються учнями індивідуально на практиці (виконання вдома спеціальних дослідницьких завдань та проектів), обов'язково обговорюються в малій групі та всім класом. Робота над темами пов'язана з прийняттям кожним учнем самостійного рішення щодо власного способу життя. Сталий розвиток і досвід діяльності, отриманий учнями, є важливим елементом підготовки до життя в сучасному інформаційному, полікультурному, демократичному суспільстві, так як головними складовими елементами методики викладання навчального курсу.

Метою даного курсу є – сприяння формування в учнів розуміння необхідності забезпечити стійкий розвиток себе, своєї родини, громади, країни та всього людства через

зміну власної поведінки та способу життя. Завданнями курсу є створення умов для: засвоєння учнями знань про стійкий розвиток та шляхи його досягнення для свідомого вибору способу власного життя; усвідомлення ними необхідності збереження глобальної рівноваги та причетності кожного до проблем навколишнього середовища; формування в учнів моделей поведінки, що відповідають потребам стійкого розвитку; розвиток в учнів ставлення до проблем стійкого розвитку як до особистісно важливих, пов'язаних із власною системою цінностей, а також здатності і бажання діяти у цьому напрямі. Курс має сприяти розвиткові в учнів ключових компетентностей: умінь міркувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, спостерігати, критично мислити. Навчальний курс стосується способу життя учня у сфері повсякденного використання ресурсів (енергії, води, здоров'я, рослин, стосунків з іншими людьми, покупок та відходів). Тому його головною особливістю є взаємозв'язок між уроком і життям учня та його родини.